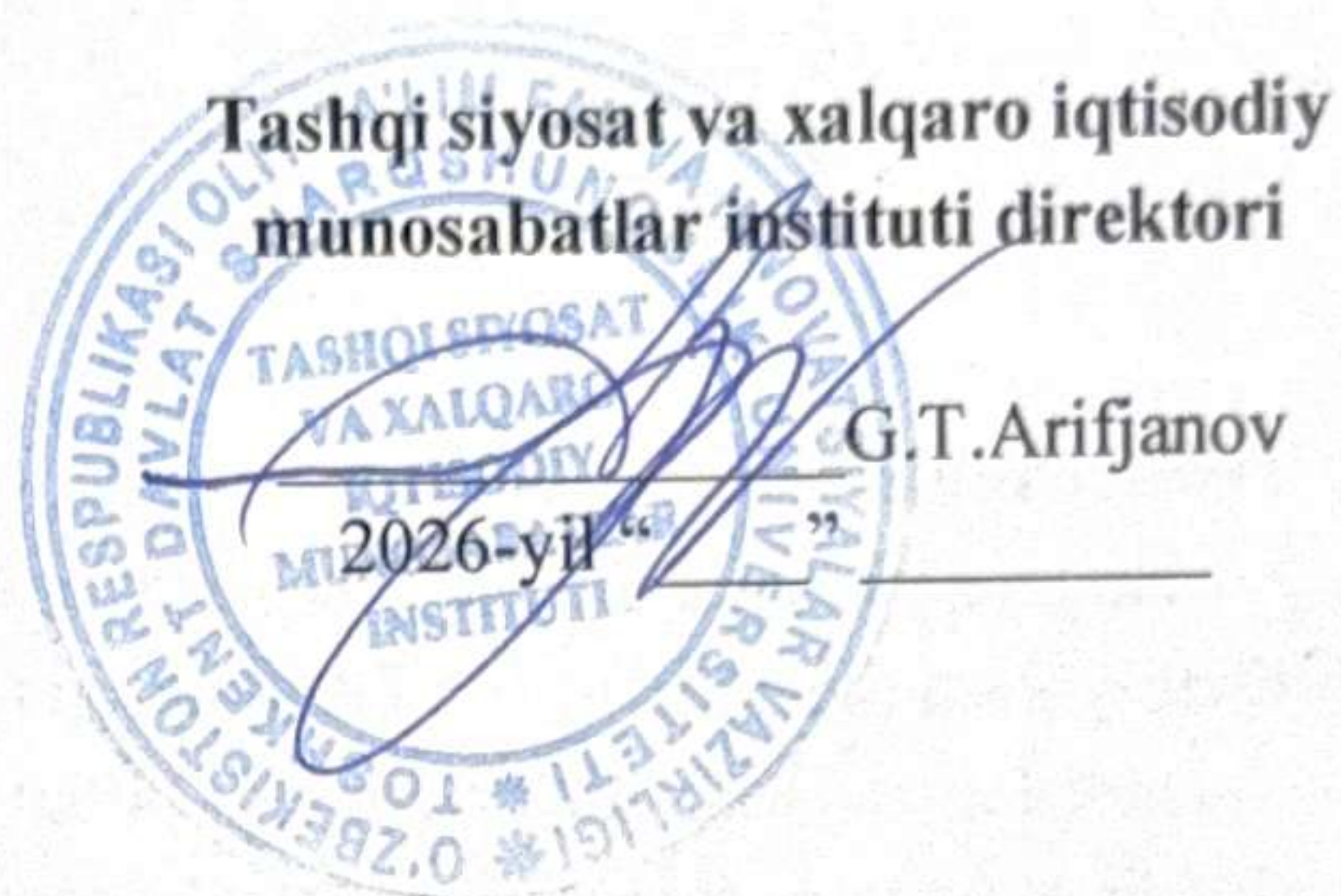

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

GLOBAL IQTISODIY RIVOJLANISH
FANINING O'QUV DASTURI
(kunduzgi ta'lim shakli 3-kurs)

Bilim sohasi:	400000	–	Biznes boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	–	Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410800	–	Menejment

Toshkent – 2026

Mazkur o'quv dasturi Tashqi siyosat va xalqaro iqtisodiy munosabatlar instituti Kengashining 2026-yil "26.06" dagi 11-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur o'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasidan taqdim etilgan (kafedraning 2026-yil 26.06 dagi 24-sonli yig'ilish bayoni)

Tuzuvchilar:

Haqberdiyev K.K. – Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida dotsenti, i.f.n.

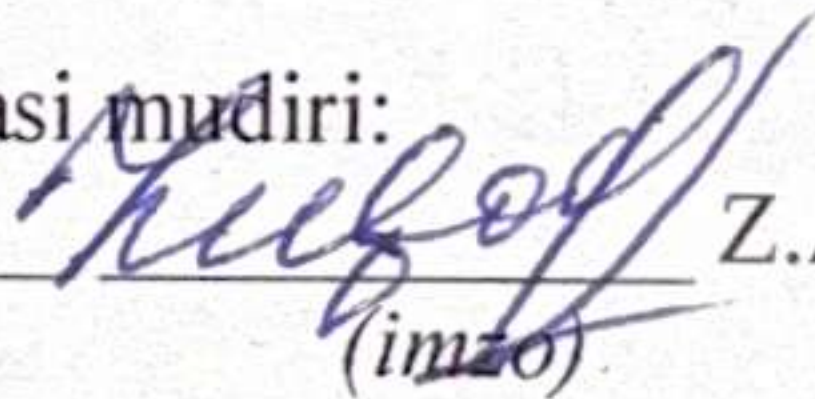
Mardonov Sh.Sh. – Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida katta o'qituvchisi.

Taqrizchi:

Eshov M.P. – Vatan universiteti rektor maslahatchisi, i.f.d., professor.

"Iqtisodiyot va menejment" kafedrasida mudiri:

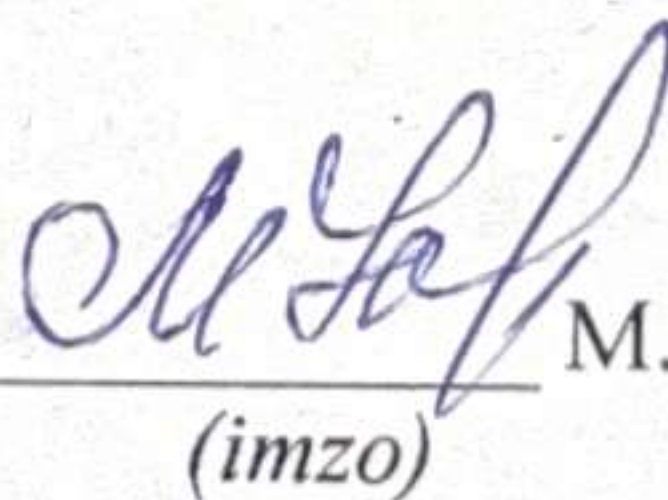
2026-yil "___" _____

(imzo)

Z.A. Qodirova

TDSHU ARM direktori:

2026-yil "___" _____

(imzo)

M.M. Yuldasheva

Fanga mas'ul o'qituvchi

2026-yil "___" _____

(imzo)

Sh.Sh. Mardonov

1. Fan ma'lumotlari						
Fan/modul kodi GIR2604	O'quv yili 2026-2027	Semestr 6			ECTS-kreditlar 4	
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek	O'quv rejadagi tartib raqami 60410800-4.2			Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi Global iqtisodiy rivojlanish	Jami yuklama (soat)	Auditoriya mashg'ulotlari Jami-48 soat, shundan			Mustaqil ta'lim (soat)	Kurs ishi
		Ma'ruza	Amaliy	Lab- ya		
		120	24	24	-	72

2. Fanning mazmuni
Fanning maqsadi – talabalarda iqtisodiyotdagi jarayonlarni aynan, milliy iqtisodiyot doirasidagi global iqtisodiy rivojlansih holatlarini, jahon iqtisodiyoti darajasidagi barcha iqtisodiy munosabatlarninazariy-uslubiy jihatdan o'rganish orqali bilim, malaka va ko'nikmalalrni shakllantirishdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarga jahon iqtisodiyoti, taqsimot, almashuv va iste'mol jarayonida iqtisodiy sub'ektlarning milliy iqtisodiyotga xos hatti harakatlari, ular orasidagi munosabatlarni va iqtisodiyotni bir butun holida tadqiq etish, tegishli taklif va xulosalar chiqarishni o'rgatishdan iborat.

3. Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1. (MIKIQ1305) Mikroiqtisodiyot
2. (IQN1206) Iqtisodiyot nazariyasi
3. (MI2404) Makroiqtisodiyot

Xorij tajribasiga muvofiqligi:
Mazkur fan dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-mart "Oliy ta'limning me'yoriy-uslubiy huijatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to'g'risida"gi 87-sonli buyrug'iga muvofiq xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi 300 talik ro'yxatga kiruvchi Texas A&M universiteti (Texas A&M University) (THE 151, QS-169) xorijiy tajribasini inobatga olgan holda takomillashtirildi. https://people.tamu.edu/~dserra/SyllabusEconomic%20Development_SerraSpring2021.pdf

4. Ta'lim natijalari (TN)
<i>Kasbiy kompetensiyalar:</i>

TN1	Global iqtisodiy rivojlanish fanining vujudga kelish evolutsiyasi haqida bilishi kerak;
TN2	Fanining vujudga kelishidagi asosiy ta'limotlar va uning rivojlanishining asosiy yo'nalishlarini tushunish;
TN3	Global iqtisodiy rivojlanish qonuniyatlari.
TN4	Jahon iqtisodiyotining xususiyatlari hamda ularning asosiy yo'nalishlari haqida
	Ko'nikmalar:
TN5	Global iqtisodiy rivojlanishning evolyutsiyasiga baho berish;
TN6	Global darajadagi iqtisodiy va boshqa muammolarni kelib chiqish va bartaraf etish;
TN7	Global iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va qaror qabul qilish;
TN8	Bakalavrlar mazkur fanni o'rganish jarayonida olgan bilimlarini umumlashtirish, undan to'g'ri xulosa chiqarish va kelajakda amaliyotda foydalanish

5.	Fan mazmuni va mashg'ulotlar shakli	Soat
	Ma'ruza (M)	24
M1	“Global iqtisodiy rivojlanish” faniga kirish. “Global iqtisodiy rivojlanish” fanining predmeti, maqsadi va vazifalari Jahon iqtisodiyoti globallashuvining kelib chiqish sabablari va shart-sharoitlari. Globallashuv tushunchasining mohiyati va rivojlanish evolutsiyasi. Jahon iqtisodiyoti globallashuvining namoyon bo'lish shakllari va globallashuv jarayoniga ta'sir etuvchi omillar	2
M2	Global iqtisodiyotning o'zgaruvchan konturlari va drayverlari. Iqtisodiyotning globallashuvi nazariyalarining transformatsiyalashuvi va xususiyatlari. Jahon iqtisodiyoti globallashuvini harkatlantiruvchi kuchlar. Jahon iqtisodiyoti globallashuvining jarayonlarning vujudga kelishi va rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar. Jahon iqtisodiyoti globallashuvining belgilari	2
M3	Xalqaro savdo. Xalqaro mehnat taqsimoti va xalqaro savdo to'g'risidagi turlicha nazriyalar. Xalqaro savdoning mazmuni, tuzilishi va xususiyatlari. Global iqtisodiyotning shakllanishida xalqaro savdoning o'рни. Xalqaro savdo dinamikasi va o'zgarishlarining xususiyatlari.	2
M4	To'lov balansi. To'lov balansi tushunchasi va uning tuzulishi. Joriy operatsiyalar hisobi balansi. Kapital harakati hisobi balansi To'lov balansini makroiqtisodiy tartibga solish vositalari va usullari.	2

M5	Global iqtisodiyotda g'oliblar va mag'lublar. Iqtisodiy rivojlanishning umumjahon tomonlari va ishlab chiqarishning baynalminallashuvi. Jahon xo'jaligining globallashuvi yo'nlislari va ziddiyatlari.	2
M6	To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar. Xalqaro kapital harakatining mohiyati va shakllari. To'g'ridan-to'g'ri va portfel investitsiyalar. Erkin iqtisodiy zonalar. Xalqaro kreditlar. Jahon qarzlari inqirozi.	2
M7	Xalqaro valyuta tizimi va siyosati. Jahon valyuta tizimining zaruriyati. Valyutalar va ularning kurslari.	2
M8	Globallashuv sharoitida ishchi kuchi migratsiyasi. Jahon ishchi kuchi bozori tushunchasining mohiyati, shakllanish sabablari va rivojlansih omillari. Jahon ishchi kuchi bozorining rivojlanish bosqichlari, rivojlangan mamlakatlardagi demografik vaziyat va demografik muammolar. Xalqaro ishchi kuchi migrtsiyasi ko'rinishlari, tarkibi, yo'nalishlari va migrantlarni o'ziga jalb qiluvchi markazlar. O'zbekiston Respublikasi fuqarolarning chet ellerdagi mehnat faoliyatini tartibga solish masalalari	2
M9	Globallashuv sharoitida transmilliy korporatsiyalar. Transmilliy korporatsiyalarning mohiyati, belgilari va jhon iqtisodiyoti globallashuvidagi o'rni. Transmilliylashuv indeksi, uni hisoblash usullari. Transmilliy korporatsiyalarning jahon iqtisodiyoti globallashuvidagi o'rni. Transmilliy korporatsiyalarning turlari va ularning xalqaro kapitlni taqsimlash va qayta taqsimlashdagi o'rni	2
M10	Jahon iqtisodiyotining tarmoqlari. Kapital harakatining mohiyati va asosiy shakllari. Zamonaviy bosqichda kapital harakatining xususiyatlari. Xalqaro kreditning asosiy turlari Xlqaro ssuda kapitali bozori.	2
M11	Rivojlanayotgan bozorlar va moliyaviy inqirozning o'sishi. Global moliyaviy bozorlarning shkllanishi, amal qilishi va ularni tartibga solish vositalari. Xalqaro moliya tashklotlari va ularning xalqaro valyuta munosabatlarini tartibga solishdagi o'rni. Mintaqaviy va milliy moliya bozorlarining rivojlanishi va ularni tartibga solish muammolari. Globallashuv sharoitida rivojlanayotgan mamlakatlar davlat moliyasi va moliyaviy tizimdagi islohotlarning yo'nalishlari	2
M12	Jahon iqtisodiyotining tarmoqlari: Sohalarni suniy intellekt asosida rivojlantirish. Texnik taraqqiyotning xalqaro savdoga ta'siri nazariyalari. Texnologiyalarni xalqaro uzatish shakllari va mexanizmlari. Xalqaro texnologiyalar bozorining rivojlanish	2

	tamoillari. Xalqaro texnologiyalar savdosini tartibga solish usullari	
	Amaliy mashg'ulot (A)	24
A1	Jahon iqtisodiyoti globallashtiruvining namoyon bo'lish shakllari va globallashtiruv jarayoniga ta'sir etuvchi omillar	2
A2	Global iqtisodiyotning o'zgaruvchan konturlari va drayverlarini tahlil qilish	2
A3	Global iqtisodiyotning shakllanishida xalqaro savdoning o'rni tahlil qilish	2
A4	To'lov balansini makroiqtisodiy tartibga solish vositalari va usullari tahlili	2
A5	Jahon xo'jaligining globallashtiruv yo'nalishlari va ziddiyatlari tahlili	2
A6	Xorijiy investitsiyalarning iqtisodiyotdagi o'rni.	2
A7	Jahon valyuta bozorining imkoniyatlari va kamchiliklari	2
A8	Xalqaro migratsiyaning yangi yo'nalishlari va tahdidlari	2
A9	Transmilliy korporatsiyalarning jahon iqtisodiyoti globallashtiruvdagi o'rni va uning tahlili	2
A10	Jahon iqtisodiyoti tarmoqlar zanjiri va uning mamlakatlar iqtisodiyotiga ta'siri	2
A11	Jahon moliya bozori va undagi zamonaviy tendensiyalar	2
A12	Suniy intellekt asosida sohalarni rivojlantirish	2

6.	Mustaqil ta'lim topshiriqlari	72
1.	Jahon iqtisodiyotida globallashtiruvning ko'rsatkichlari va ustuvor yo'nalishlari	6
2.	Jahon iqtisodiyotida globallashtiruvni aks ettiruvchi elementlar	6
3.	Xalqaro savdo va xalqaro mehnat taqsimotining ilmiy nazariyalari	6
4.	Xalqaro valyuta tizimi, uning jobiy va salbiy jihatlari	6
5.	Davlat valyuta kursini boshqarish uchun foydalanadigan usullar	6
6.	Jahon narxlariga ta'sir etuvchi omillar	6
7.	Xalqaro mehnat taqsimoti va uning tamoillari	6
8.	Investitsiyalar harakatiga ta'sir etuvchi omillar	6
9.	Xalqaro valyuta tizimining iqtisodiyotdagi o'rni	6
10.	Global iqtisodiy inqirozning jahon ishchi kuchi bozoriga ta'siri	6

11.	Transmilliy korporatsiyalarning global iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni	6
12.	O'zbekiston moliya bozori holati va istiqbollari	6

**Izoh: Fan (modul) yuzasidan talabalar bajaradigan mustaqil ish topshiriqlari variativ tavsifga ega bo'lishi lozim. Mustaqil ish topshiriqlarining 1/3 qismi kichik guruhlarda hamkorlikda ishlash (kooperativlik)ga mo'ljallangan bo'lishi kerak*

7.	Ta'lim texnologiyalari va metodlari
➤ ma'ruzalar; ➤ amaliy topshiriqlarni bajarish va xulosalash; ➤ interfaol keys-studylar; ➤ blits-so'rov; ➤ guruhlarda ishlash; ➤ taqdimotlar qilish; ➤ jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.	
8.	Talabalar tomonidan kreditlarni olish uchun talablar
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishlarni yozish	

9.	Talabani bilimini baholash mezoni
a) 90-100 ball (5 baho) olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: ➤ fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa; ➤ fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas; ➤ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa; ➤ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa; ➤ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa; ➤ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa; ➤ mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa; ➤ barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirgan bo'lsa; ➤ nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llay olish; ➤ tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.	

b) 70-89 ball (4 baho) olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalami o'zlashtirishga harakat qilgan bo'lsa.

d) 60-69 ball (3 baho) olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 0-59 ball (2 baho) bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajarmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

10. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar	
1.	Mamaraximov B.E. Global iqtisodiy rivojlanish. Darslik.-T.: «Innovatsion rivojlanish nashryot-matbaa uyi», 2021. – 364 bet.
2.	Mamadiyarov Z., Norov A., Haydarov O', Bank ishi va moliya asoslari. Darslik- T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-manbaa uyi", 2021-240b.
Qo'shimcha adabiyotlar	

3.	Vahobov A.V., Tadjibayeva D.A., Xajibakiyev Sh. X., Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar. Darslik.-T.: «Baktria press», 2015.-584 b.
4.	Alimov A.M., Maxmudov E.A., Xaydarov N.X., Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar. Darslik.-T.: «Zilol buloq nashriyoti», 2020.-432 b.
5.	
6.	
Scopus maqolalar	
7.	Adrangi, B., & Kerr, L. (2022). Sustainable Development Indicators and Their Relationship to GDP: Evidence from Emerging Economies. Sustainability, 14(2), 658. https://doi.org/10.3390/su14020658
8.	Jean-Pierre Cling, Clément Delecourt (2022). Interlinkages between the Sustainable Development Goals. World Development Perspectives. Volume 25, March 2022, 100398. https://doi.org/10.1016/j.wdp.2022.100398
Axborot manbalari	
1.	www.unwto.org
2.	www.wttc.org
3.	www.worldbank.org
4.	www.stat.uz
5.	www.cbu.uz